

Consiliul Superior al Magistraturii
Judecătoria Chișinău
(sediul BUIUCANI)

The Supreme Council of Magistrates
Chisinau District Court
(Buiucani Office)

MD-2004, mun.Chișinău,
bd.Ștefan cel Mare și Sfânt,nr.200
tel./fax 022-204-905

Chisinau, CA 2004
200th Ștefan cel Mare și Sfânt bvd
tel. number/fax 022-204-905

Dosar nr.4-215/2024
4-24011127-12-4-29012024

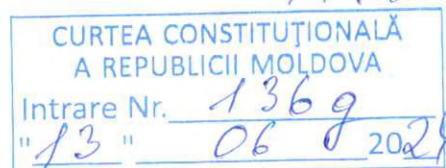
13 iunie 2024

Curtea Constituțională a Republicii Moldova
Mun. Chișinău Strada Alexandru Lăpușneanu 28

Prin prezenta Judecătoria Chișinău (sediul Buiucani), expediază în adresa Dvs., copia încheierii nr.4-215/2024 din 11 iunie 2024, prin care a fost admis demersul avocatului Vera Ursu privind sesizarea Curții Constituționale cu privire la realizarea controlului constituționalității sintagmei „a textului „plasare pe piață” de la art.269 lit.b) din Codul contravențional, precum și *Sesizarea* depusă de către avocatul Vera Ursu.

Angela CATANĂ
Judecător al Judecătoriei Chișinău(sediul Buiucani)

Ex N I.eucă

068866668

Curtea Constituțională a Republicii Moldova
mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușneanu

Autorul sesizării: Ursu Vera, avocat
Cabinetul avocatului „Ursu Vera”

reprezentant al ÎM Rediagro SRL

**Sesizare privind excepția de neconstituționalitate
a prevederilor art. 269 lit.b) din Codul contravențional**

I. Informații pertinente despre cazul dedus judecății instanței de drept comun

Pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, judecător Angela Catană, se examinează în fond procesul-verbal cu privire la contravenție întocmit la 22 ianuarie 2024 de agentul constatator al Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, Guțu Corneliu, în cauza contravențională de învinuire a ÎM Rediagro SRL de comiterea contravenției prevăzute de art. 269 lit. b) din Codul contravențional.

Așa după cum rezultă din procesul-verbal cu privire la contravenție nominalizat, se indică că, în rezultatul controlului inopinat efectuat în baza delegației de control DL-ANSA-2023-08774, proces-verbal de control PV-ANSA-2023-13987 din 03.11.2023, conform facturii fiscale AAR9216662, AAR 9216663 din 01.11.2023 a livrat ouă de găină în lipsa marcajului obligatoriu pe ouă ce contravine pct. 18, 19, 20, 21 din HG 1208/2008 și art. 8 alin.(1) lit.f) din Legea 279/2017 informații obligatorii privind valabilitatea produsului alimentar – data limită de consum ori data durabilității minimale, prin ce a

mis contravenția prevăzută la art. 269 lit. b) – plasare pe piață a produselor alimentare fără indicarea datei limită de consum.

Prin demersul Directorului general ANSA, Radu Mustață, s-a solicitat ca instanța de judecată să aplice în privința ÎM Rediagro SRL sancțiunea principală în limita prevăzută de la 400 la 500 de unități convenționale și sancțiunea complementară privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an.

Prin referința depusă, ÎM Rediagro SRL a invocat cu privire la încălcarea dreptului la apărare în cadrul procedurii contravenționale, manifestat prin refuzul neîntemeiat al inspectorului ANSA, Corneliu Guțu, de a admite avocatul Ursu Vera de a participa la acțiunile procedurale în cadrul procedurii contravenționale, în pofida prezentării împuternicirilor expuse în mandatul avocațial și procura autenticată notarial.

Concomitent, ÎM Rediagro SRL a invocat lipsa de previzibilitate a normei aplicate din Codul contravențional din considerent că noțiunea de „plasare pe piață”, atât la data constatării contravenției, cât și la data examinării procesului-verbal nu este reglementată în legislație, cu toate că anterior, o definiție a acesteia se regăsea în Legea nr. 78 din 18.03.2004 privind produsele alimentare, ulterior fiind abrogată.

II. Obiectul sesizării

Obiect al prezentei sesizări îl constituie prevederile art. 269 din Codul contravențional, care prevede contravenția de încălcarea a cerințelor stabilite în actele normative sau declarate prin:

b) **plasarea pe piață** a produselor alimentare fără indicarea datei-limită de consum ori datei durabilității minimale sau datei fabricării și a termenului de valabilitate sau plasarea pe piață a produselor după expirarea datei-limită de consum ori datei durabilității minimale sau a termenului de valabilitate.

Norma indicată este o normă de blanchetă, care poate fi explicat prin trimiterea la alte legi aplicabile speței.

Noțiunea de „**plasare pe piață**” era descrisă în Legea nr. 78 din 18.03.2004 privind produsele alimentare, ca fiind „*acțiunea de a face disponibile produsele alimentare pe piața Republicii Moldova, inclusiv păstrarea lor în scopul distribuirii, oferirii prin vânzare sau prin oricare altă formă de transmitere contra plată ori cu titlu gratuit*”.

Legea nr. 78/2004 a fost abrogată prin LP306 din 30.11.18, MO59-65/22.02.19 art.120, intrând în vigoare Legea nr. 306 din 30.11.2018 privind siguranța alimentelor, în care noțiunea de „**plasare pe piață**” nu este descrisă.

Astfel, la momentul de față noțiunea de „**plasare pe piață**” nu se mai regăsește în legislația Republicii Moldova, or, legislația contravențională nu a fost racordată la modificările legislației din domeniul siguranței alimentelor și protecției consumatorilor.

Norma prevăzută la art. 269 lit. b) din Codul contravențional este direct aplicabilă cauzei contravenționale în care a fost depusă sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, reprezentând o problemă juridică a cărei rezolvare urmează să preceadă soluționarea litigiului de care este legată.

Prevederile contestate nu au format anterior obiectul controlului de constituționalitate.

III. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție

Prevederi relevante din Constituție:

Articolul 1

Statul Republica Moldova

„[...]”

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 4

Drepturile și libertățile omului

„(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.”

Articolul 7

Constituția, Lege Supremă

„Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.”

Articolul 9

Principiile fundamentale privind proprietatea

„(2) Proprietatea nu poate fi folosită în detrimentul drepturilor, libertăților și demnității omului.

(3) Piața, libera inițiativă economică, concurența loială sînt factorii de bază ai economiei.”

Articolul 20

Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 22

Neretroactivitatea legii

„Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsă mai aspră decît cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos.”

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște, [...]

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 26

Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.”

Articolul 53

Dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică

„(1) Persoana vătămată într-un drept al său de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptățită să obțină recunoașterea dreptului pretins, anularea actului și repararea pagubei.

(2) Statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvârșite în procesele penale de către organele de anchetă și instanțele judecătorești.”

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

Prevederi relevante din Convenția Europeană a Drepturilor Omului

ARTICOLUL 6

Dreptul la un proces echitabil

1.Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.

IV. Argumentarea pretensei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție

Având în vedere circumstanțele cauzei și prevederile legale menționate supra, considerăm că sintagma „**plasare pe piață**” de la art. 269 lit.b) din Codul contravențional este neclară și imprevizibilă, respectiv, contravine art. 1 alin.(3), art. 15, art. 23 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, din următoarele considerente.

La adoptarea unui act normativ sau a unei norme legale urmează a fi respectat cu strictețe principiul securității raporturilor juridice, ce a determinat și asigurat de

corespunderea lui celor trei criterii de calitate a normei juridice: accesibilitate, previzibilitate și claritate.

Norma a cărei constituționalitate se solicită a fi verificată nu corespunde criteriilor de previzibilitate și claritate. Includerea în norma legală a sintagmei **„plasare pe piață”** fără stabilirea expresă a acțiunilor sau inacțiunilor care constituie determină realizarea acestui proces, conferă normei un caracter discreționar și permite aplicarea sa arbitrară și abuzivă.

Astfel, în lipsa unor repere de calificare a faptelor ca fiind modalități de „plasare pe piață”, formula vizată lasă loc de interpretări subiective, eventual neproporționale, în corespundere cu propriile percepții și interese ale Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor.

Respectiv, în cazul ÎM Rediagro SRL, eventuala stabilire a unui fapt de transportare a unor mărfuri dintr-un punct în altul, constituie premisă pentru stabilirea **„plasării pe piață”** a mărfurilor, indiferent de intenția care ar fi avut-o subiectul, în contextul unui cadru normativ care nu oferă nici o explicație a acestei noțiuni.

Atenționăm asupra faptului că noțiunea de **„plasare pe piață”** era descrisă în Legea nr. 78 din 18.03.2004 privind produsele alimentare, ca fiind „acțiunea de a face disponibile produsele alimentare pe piața Republicii Moldova, inclusiv păstrarea lor în scopul distribuirii, oferirii prin vânzare sau prin oricare altă formă de transmitere contra plată ori cu titlu gratuit”.

Legea nr. 78/2004 a fost abrogată prin LP306 din 30.11.18, MO59-65/22.02.19 art.120, intrând în vigoare Legea nr. 306 din 30.11.2018 privind siguranța alimentelor, în care noțiunea de **„plasare pe piață”** nu este descrisă.

Noțiunea respectivă este regăsită și în Legea nr. 105 din 13.03.2003 privind protecția consumatorilor, care, prin Legea nr. 187 din 22.07.2016, a fost modificată, și anume din **„plasare pe piață”**, s-a modificat în **„punere la dispoziție pe piață”** – furnizare pe piață a unui produs pentru distribuție, consum sau utilizare în cadrul unei activități comerciale în schimbul unei plăți sau în mod gratuit.

La fel, noțiunea de **„plasare pe piață”** se regăsește și în conținutul Hotărârii de Guvern nr. 8 din 03.01.2020 pentru aprobarea Normei sanitar-veterinare privind stabilirea condițiilor de sănătate animală și publică la importul și plasarea pe piață a unor produse de origine animală, însă nu este explicată de legiuitor.

Astfel, la momentul de față noțiunea de „plasare pe piață” nu se mai regăsește în legislația Republicii Moldova, or, legislația contravențională nu a fost racordată la modificările legislației din domeniul siguranței alimentelor și protecției consumatorilor.

Mai mult ca atât, în această hotărâre de Guvern, legiuitorul face o delimitare, între noțiunea de **„plasare pe piață”** și **„distribuție”**, spre exemplu în pct. 15 – „...iar în cazul produselor alimentare – dacă acestea nu corespund cerințelor reglementate în capitolul II din Norma sanitar-veterinară privind stabilirea cerințelor de sănătate animală care reglementează producția, procesarea, distribuția și plasarea pe piață a unor produse de origine animală...”.

Respectiv, întrebarea firească care urmează a fi formulată – acțiunea de „distribuire” (transportare de la o destinație la alta), se înscrie în noțiunea de „**plasare pe piață**”, sau totuși reprezintă o acțiune distinctă care nu nimereste sub incidența acestei noțiuni.

Având în vedere aceste lacune de reglementare, înțelegem cert că norma prevăzută la art. 269 lit.b) din Codul contravențional nu răspunde criteriilor de calitate impuse normelor juridice, și anume — previzibilitate și claritate.

O normă care nu răspunde acestor criterii este de natură să genereze încălcarea drepturilor și libertăților persoanei, fapt prin care contravine mai multor prevederi constituționale concomitent, și anume art. 1 alin.(3), art. 15 și 23 din Constituția Republicii Moldova.

Astfel prevederea art. 269 lit. b) din Codul contravențional, utilizată în contextul lipsei unor explicații normative ale expresiei „**plasare pe piață**”, nu doar contravine tehnic unor prevederi constituționale, dar afectează grav valorile protejate prin aceste norme - drepturile și libertățile fundamentale ale omului.

Stabilirea prin lege organică a principiului universalității ce guvernează relațiile sociale, în spațiul cărora se manifestă drepturile, libertățile și îndatoririle, urmărește, pe de o parte, subordonarea tuturor cetățenilor legii.

Pe de altă parte, legea trebuie să protejeze drepturile legitime ale cetățeanului împotriva tentativelor autorităților de ași extinde prerogativele prin lezarea drepturilor și libertăților omului și în detrimentul acestora.

Dar toate drepturile, libertățile și obligațiile ar rămâne declarative la nivel de Constituție și legi organice, dacă nu ar fi asigurat dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle.

Astfel, statul, prin autoritățile sale, are obligația să asigure fiecărui om dreptul de a-și cunoaște atât drepturile, cât și îndatoririle.

Cerința accesibilității actelor normative se realizează prin publicarea lor, făcându-le accesibile. Totuși, cerința accesibilității nu este singura cerință căreia trebuie să-i răspundă orice act normativ, fapt reținut în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit două cerințe principiale față de legi.

În primul rând, legea trebuie să fie accesibilă.

În al doilea rând, aceasta poate fi considerată „lege” doar dacă este formulată cu o precizie suficientă, care permite cetățeanului să-și controleze comportamentul: el trebuie să poată prevedea, în cazurile când este necesar și cu ajutorul cuvenit, într-un grad rezonabil, în circumstanțe specifice, consecințele care pot surveni în urma acțiunii (*The Sunday Times v. the Marea Britanie* (nr. 1), 1979, 549; *Maestri v., Italia* din 2004 etc.).

Astfel că subiectul acestei norme nu cunoaște și nici nu are de unde să cunoască care este sensul avut în vedere de Legiuitor la momentul instituirii lui. Cu atât mai mult, subiectul acestei norme nu are de unde să cunoască care va fi sensul avut în vedere de sau oricare alt subiect la aplicarea acestei norme.

Prin urmare, subiectul normei de la art. 269 lit.b) din Codul contravențional, nici independent, nici cu consiliere juridică specializată nu are cum să prevadă care sunt încălcările care se califică ca fiind „plasare pe piață”.

În lipsa previzibilității cu privire la faptă, subiectul normei de la art. 269 lit.b) Cod contravențional nu poate să prevadă nici sancțiunea care îi poate urma.

Cu referire la jurisprudența Curții Constituționale, potrivit hotărârii nr. 4 din 22.04.2013 Curtea reține că principiul statului de drept fiind consacrat în preambulul Constituției, vizează Constituția în integralitatea sa. Acest principiu fundamentează exigența unei protecții adecvate împotriva arbitrarului din partea puterii publice.

În hotărârea nr. 7 din 24.05.2012, Curtea reține că statul de drept presupune că orânduirea socială și de stat se bazează pe normele și principiile fundamentale ale dreptului. O trăsătură esențială a statului de drept este subordonarea rigidă a tuturor, inclusiv a instituțiilor statale, normelor clare, previzibile și prestabilite ale dreptului.

În hotărârea nr. 26 din 23.11.2010 Curtea a relevat că pentru a corespunde celor trei criterii de calitate — accesibilitate, previzibilitate și claritate — norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, criteriilor clarității este contrară art. 23 din Constituție, care statuează obligația statului de a garanta fiecărui om dreptul de a-și cunoaște drepturile.

Necesitatea examinării calității legii de către autoritățile publice ale Republicii Moldova a fost evidențiată și în jurisprudența CtEDO pe mai multe cauze (Busuioc v. Moldova, Guțu v. Moldova).

În hotărârea nr. 12 din 04.06.2013 Curtea Constituțională reține că articolul 23 alin. (2) din Constituție pune în sarcina statului obligația de a face accesibile toate legile și actele normative.

Deși articolul 23 din Constituție cuprinde expres doar criteriul de accesibilitate și claritate al legii, Curtea Europeană, prin jurisprudența sa, impune ca normele adoptate de autoritățile publice să fie inclusiv suficient de precise, previzibile și să corespundă principiului reglementării specifice.

Curtea constată că rigorile impuse de art.23 alin.(2) din Constituție, precum obligația statului de a asigura fiecărui om dreptul de a-și cunoaște drepturile și de a face accesibile actele normative, includ principiile Convenției Europene și ale jurisprudenței Curții Europene de a asigura precizia, previzibilitatea legii și reglementarea specifică.

O altă hotărâre a Curții Constituționale relevantă prezentei excepții de neconstituționalitate este cea cu nr. 13 din 15.05.2015 în care Curtea a reiterat că articolul 23 alin.(2) din Constituție pune în sarcina statului obligația de a face accesibile toate legile și actele normative.

Deși articolul 23 din Constituție cuprinde expres doar criteriul de accesibilitate și claritate al legii, Curtea, prin jurisprudența sa, a reținut că normele adoptate de autoritățile publice urmează a fi și suficient de precise și previzibile.

Curtea a reținut că potrivit jurisprudenței Curții Europene: „O normă este accesibilă și previzibilă numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane să își corecteze conduita și să fie capabil cu consiliere adecvată, să prevadă, într-o măsură rezonabilă, consecințele care pot apărea dintr-o normă.

Totodată, în jurisprudența sa Curtea Europeană a statuat că: odată ce statul adoptă o soluție, aceasta trebuie să fie pusă în aplicare cu claritate și coerență pentru a evita pe cât este posibil insecuritatea juridică și incertitudinea pentru subiectele de drept vizate de către măsurile de aplicare a acestei soluții [...]” (cauza Păduraru vs România, hotărârea din decembrie 2005).

De asemenea, pentru ca legea să îndeplinească cerința de previzibilitate, ea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii de apreciere a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit (Sissanis v. România 25 ianuarie 2007, 966). O putere discreționară care nu este delimitată chiar dacă face obiectul controlului judiciar din punct de vedere formal nu trece de testul previzibilității.

Curtea Europeană în jurisprudența sa a subliniat importanța asigurării accesibilității și previzibilității legii, instituind o serie de repere, pe care legiuitorul trebuie să le aibă în vedere pentru respectarea acestor exigențe.

Astfel, Curtea Europeană a menționat că „nu poate fi considerată „lege” decât o normă enunțată cu suficientă precizie, pentru a permite individului să-și corecteze conduita.

În special, o normă este previzibilă atunci când oferă o anume garanție contra atingerilor arbitrare ale puterii publice” (Amann vs. Elveția, 16 februarie 2000, 556).

De asemenea, Curtea Europeană a statuat că nivelul de precizie al legislației interne „depinde într-o măsură considerabilă de conținutul actului normativ avut în vedere, domeniul pe care este menit să-l acopere, numărul și statutul celor cărora le este adresat (Chorherr v. Austria. 25 august 1993, 525).

În continuare, în aceeași hotărâre nr. 26 din 27.09.2016, Curtea Constituțională reține că la elaborarea unui act normativ legiuitorul trebuie să respecte normele de tehnică legislativă pentru ca acesta să corespundă exigențelor de calitate. Astfel, pentru a exclude orice echivoc, textul legislativ trebuie să fie formulat clar, fluent și inteligibil, fără dificultăți sintactice și pasaje obscure.

Prin urmare, destinatarii trebuie să fie în măsură să prevadă consecințele ce pot decurge dintr-un act determinat doar în baza prevederilor care îl specifică, adică prin aplicarea simplă a regulilor de interpretare lingvistică sau prin aplicarea actelor subordonate acestui act.

De asemenea, textul legislativ trebuie să corespundă principiului unității materiei legislative sau corelației între textele regulatorii, pentru ca persoanele să-și poată adapta

comportamentul la reglementările existente, ce exclud interpretările contradictorii sau concurența între normele de drept aplicabile.

Astfel, legea trebuie să reglementeze în mod unitar, să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține, iar în cazul unor instituții juridice cu o structură complexă să prevadă elementele ce disting particularitățile lor.

V. EXPUNEREA CERINTELOR AUTORULUI:

prin prisma explicațiilor aduse în prezenta sesizare și în temeiul prevederilor art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova,

SOLICIT:

1. A admite prezenta sesizare privind excepția de neconstituționalitate a textului „**plasare pe piață**” de la art. 269 lit.b) din Codul contravențional ;
2. A declara neconstituțional textul „**plasare pe piață**” de la art. 269 lit.b) din Codul contravențional.

V. Declarația și semnătura autorului sesizării

Declar pe onoare că informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

**Cu deosebită considerațiune,
Avocat Ursu Vera**

ÎNCHEIERE

11 iunie 2024

mun.Chișinău

Judecătoria Chișinău (sediul Buiucani)

În componența:

Președintele ședinței, judecător Angela Catană

Grefier Nicolae Leuca

Cu participarea: avocatului Vera Ursu, care acționează în interesele persoanei în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional, ÎM „Rediagro” SRL, agentului constatat din cadrul Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, Corneliu Guțu, și al reprezentatului din cadrul Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, Gheorghe Bahnă

Examinând în ședință de judecată publică, sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate depusă de avocatul Vera Ursu, în cadrul examinării cauzei contravenționale privind învinuirea persoanei juridice ÎM „Rediagro” SRL, în comiterea contravenției prevăzute de art.269 lit.b) din Codul contravențional,

CONSTATĂ:

1. În procedura Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani), se află spre examinare cauza contravențională privind învinuirea persoanei juridice ÎM „Rediagro” SRL, în comiterea contravenției prevăzute de art.269 lit.b) din Codul contravențional.
2. În cadrul ședinței de judecată, *avocatul Vera Ursu* a înaintat sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „plasare pe piață” de la art.269 lit.b) din Codul contravențional.
3. În motivarea sesizării, avocatul Vera Ursu a indicat că, cum rezultă din procesul-verbal cu privire la contravenție nominalizat, se indică că, în rezultatul controlului inopinat efectuat în baza delegației de control DL- ANSA-2023-08774, proces-verbal de control PV- ANSA-2023-13987 din 03.11.2023, conform facturii fiscale AAR9216662, AAR 9216663 din 01.11.2023 a livrat ouă de găină în lipsa marcajului obligatoriu pe ouă ce contravine pct. 18, 19, 20, 21 din HG 1208/2008 și art.8 alin.(1) lit.f) din Legea 279/2017 informații obligatorii privind valabilitatea produsului alimentar - data limită de consum ori data durabilității minime, prin ce a comis contravenția prevăzută la art.269 lit.b) - plasare pe piață a produselor alimentare fără indicarea datei limită de consum. Prin demersul Directorului general ANSA, Radu Mustață, s-a solicitat ca instanța de judecată să aplice în privința ÎM Rediagro SRL sancțiunea principală în limita prevăzută de la 400 la 500 de unități convenționale și sancțiunea complementară privirea de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an. Prin referința depusă, ÎM Rediagro SRL a invocat lipsa de previzibilitate a normei aplicate din Codul contravențional din considerent că noțiunea de „plasare pe piață”, atât la data constatării contravenției, cât și la data examinării procesului-verbal nu este reglementată în legislație,

cu toate că anterior, o definiție a acestuia se regăsea în Legea nr.78 din 18.03.2004 privind produsele alimentare, ulterior fiind abrogată. Obiect al prezentei sesizări îl constituie prevederile art.269 din Codul contravențional, care prevede contravenția de încălcarea a cerințelor stabilite în actele normative sau declarate prin: b) *plasarea pe piață* a produselor alimentare fără indicarea datei-limită de consum ori datei durabilității minime sau datei fabricării și a termenului de valabilitate sau plasarea pe piață a produselor după expirarea datei-limită de consum ori datei durabilității minime sau a termenului de valabilitate. Norma indicată este o normă de blanchetă, care poate fi explicat prin trimiterea la alte legi aplicabile speței. Noțiunea de „plasare pe piață” era descrisă în Legea nr.78 din 18.03.2004 privind produsele alimentare, ca fiind „*acțiunea de a face disponibile produsele alimentare pe piața Republicii Moldova, inclusiv păstrarea lor în scopul distribuirii, oferirii prin vânzare sau prin oricare altă formă de transmitere contra plată ori cu titlu gratuit*”. Legea nr.78/2004 a fost abrogată prin LP306 din 30.11.18, MO59-65/22.02.19 art.120, intrând în vigoare Legea nr.306 din 30.11.2018 privind siguranța alimentelor, în care noțiunea de „plasare pe piață” nu este descrisă. Astfel, la momentul de față noțiunea de „plasare pe piață” nu se mai regăsește în legislația Republicii Moldova, or, legislația contravențională nu a fost racordată la modificările legislației din domeniul siguranței alimentelor și protecției consumatorilor. Norma prevăzută la art.269 lit.b) din Codul contravențional este direct aplicabilă cauzei contravenționale în care a fost depusă sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, reprezentând o problemă juridică a cărei rezolvare urmează să precedă soluționarea litigiului de care este legată. Prevederile contestate nu au format anterior obiectul controlului de constituționalitate. Având în vedere circumstanțele cauzei și prevederile legale menționate supra, consideră că sintagma „plasare pe piață” de la art.269 lit.b) din Codul contravențional este neclară și imprevizibilă, respectiv, contravine art.1 alin.(3), art.15, art.23 alin.(2) din Constituția Republicii Moldova, din următoarele considerente. Norma a cărei constituționalitate se solicită a fi verificată nu corespunde criteriilor de previzibilitate și claritate. Includerea în norma legală a sintagmei „plasare pe piață” fără stabilirea expresă a acțiunilor sau inacțiunilor care constituie determină realizarea acestui proces, conferă normei un caracter discreționar și permite aplicarea sa arbitrară și abuzivă. Astfel, în lipsa unor repere de calificare a faptelor ca fiind modalități de „plasare pe piață”, formula vizată lasă loc de interpretări subiective, eventual neproporționale, în corespundere cu propriile percepții și interese ale Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor. Respectiv, în cazul ÎM Rediagro SRL, eventuala stabilire a unui fapt de transportare a unor mărfuri dintr-un punct în altul, constituie premisă pentru stabilirea „plasării pe piață” a mărfurilor, indiferent de intenția care ar fi avut-o subiectul, în contextul unui cadru normativ care nu oferă nici o explicare a acestei noțiuni. Menționează că noțiunea de „plasare pe piață” era descrisă în Legea nr.78 din 18.03.2004 privind produsele alimentare, ca fiind „*acțiunea de a face disponibile produsele alimentare pe piața Republicii Moldova, inclusiv păstrarea lor în scopul distribuirii, oferirii prin vânzare sau prin oricare altă formă de transmitere contra plată ori cu titlu gratuit*”. Legea nr.78/2004 a fost abrogată prin LP306 din 30.11.18, MO59-65/22.02.19 art.120, intrând în vigoare Legea nr.306 din 30.11.2018 privind siguranța alimentelor, în care noțiunea de „plasare pe piață” nu este descrisă. Noțiunea respectivă este regăsită și în Legea nr.105 din 13.03.2003 privind protecția consumatorilor, care, prin Legea nr.187 din 22.07.2016, a fost modificată, și anume din „plasare pe piață”, s-a modificat în „punere la dispoziție pe piață” - furnizare pe piață a

unui produs pentru distribuție, consum sau utilizare în cadrul unei activități comerciale în schimbul unei plăți sau în mod gratuit. La fel, noțiunea de „plasare pe piață” se regăsește și în conținutul Hotărârii de Guvern nr.8 din 03.01.2020 pentru aprobarea Normei sanitar-veterinare privind stabilirea condițiilor de sănătate animală și publică la importul și plasarea pe piață a unor produse de origine animală, însă nu este explicată de legiuitor. Astfel, la momentul de față noțiunea de „plasare pe piață” nu se mai regăsește în legislația Republicii Moldova, or, legislația contravențională nu a fost racordată la modificările legislației din domeniul siguranței alimentelor și protecției consumatorilor. Mai mult ca atât, în această hotărâre de Guvern, legiuitorul face o delimitare, între noțiunea de „plasare pe piață” și „distribuție”, spre exemplu în pct.15 - „...iar în cazul produselor alimentare - dacă acestea nu corespund cerințelor reglementate în capitolul II din Norma sanitar-veterinară privind stabilirea cerințelor de sănătate animală care reglementează producția, procesarea, distribuția și plasarea pe piață a unor produse de origine animală...”. Respectiv întrebarea firească care urmează a fi formulată - acțiunea de „distribuție” (transportare de la o destinație la alta), se înscrie în noțiunea de „plasare pe piață”, sau totuși reprezintă o acțiune distinctă care nu nimerește sub incidența acestei noțiuni. Având în vedere aceste lacune de reglementare, înțelegem cert că norma prevăzută la art.269 lit.b) din Codul contravențional nu răspunde criteriilor de calitate impuse normelor juridice, și anume — previzibilitate și claritate. O normă care nu răspunde acestor criterii este de natură să genereze încălcarea drepturilor și libertăților persoanei, fapt prin care contravine mai multor prevederi constituționale concomitent, și anume art.1 alin.(3), art.15 și 23 din Constituția Republicii Moldova. Astfel prevederea art.269 lit.b) din Codul contravențional, utilizată în contextul lipsei unor explicații normative ale expresiei „plasare pe piață”, nu doar contravine tehnic unor prevederi constituționale, dar afectează grav valorile protejate prin aceste norme - drepturile și libertățile fundamentale ale omului. Stabilirea prin lege organică a principiului universalității ce guvernează relațiile sociale, în spațiul cărora se manifestă drepturile, libertățile și îndatoririle, urmărește, pe de o parte, subordonarea tuturor cetățenilor legii. Pe de altă parte, legea trebuie să protejeze drepturile legitime ale cetățeanului împotriva tentativelor autorităților de ași extinde prerogativele prin lezarea drepturilor și libertăților omului și în detrimentul acestora. Dar toate drepturile, libertățile și obligațiile ar rămâne declarative la nivel de Constituție și legi organice, dacă nu ar fi asigurat dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. Astfel, statul, prin autoritățile sale, are obligația să asigure fiecărui om dreptul de a-și cunoaște atât drepturile, cât și îndatoririle. Prin urmare, subiectul normei de la art.269 lit.b) din Codul contravențional, nici independent, nici cu consiliere juridică specializată nu are cum să prevadă care sunt încălcările care se califică ca fiind „plasare pe piață”. În lipsa previzibilității cu privire la faptă, subiectul normei de la art.269 lit.b) Cod contravențional nu poate să prevadă nici sancțiunea care îi poate urma. Solicită, a admite prezenta sesizare privind excepția de neconstituționalitate a textului „plasare pe piață” de la art.269 lit.b) din Codul contravențional. A declara neconstituțional textul „plasare pe piață” de la art.269 lit.b) din Codul contravențional.

4. *Reprezentatul* din cadrul Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, Gheorghe Bahnă, în cadrul ședinței de judecată, a declarat că, admiterea sau respingerea sesizării înaintate o lasă la discreția instanței.

5. *Agentul constatatator din cadrul din cadrul Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, Corneliu Guțu în cadrul ședinței de judecată, a declarat că, admiterea sau respingerea sesizării înaintate o lasă la discreția instanței.*
6. *Audiind opiniile participanților la proces, studiind materialele cauzei, analizând solicitarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, instanța de judecată consideră că cererea urmează a fi admisă din următoarele considerente.*
7. Cererile sau demersurile formulate se soluționează de către instanță după audierea opiniilor celorlalte părți asupra cerințelor înaintate. Părțile pot prezenta și cere administrarea probelor și în cursul cercetării judecătorești.
8. Instanța de judecată reține că hotărârile Curții Constituționale privind interpretarea Constituției sau privind neconstituționalitatea unor prevederi legale sînt obligatorii pentru organele de urmărire penală, instanțele de judecată și pentru persoanele participante la procesul penal.
9. În context se reține că, conform pct.82 al Hotărârii Curții Constituționale nr.2 din 09.02.2016, Curtea reține că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: (1) *obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin.(1) lit.a) din Constituție;* (2) *excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanță de judecată din oficiu;* (3) *prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;* (4) *nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.*
10. Astfel în baza pct.83 al Hotărârii Curții Constituționale nr.2 din 09.02.2016 prevede că, verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale.
11. Or, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82, care la rândul său prevede că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții și anume, dacă obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin.(1) lit.a) din Constituție; excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.
12. Potrivit pct.107 din Hotărârea Curții Constituționale nr.2 din 09.02.2016, prevede că în temeiul art.135 alin.(1) lit.a) și lit.g), sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale, de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, Curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza. O astfel de interpretare asigură principiul constituțional al independenței tuturor judecătorilor și soluționarea cauzelor și supremația Constituției în procesul de apărare a drepturilor și libertăților fundamentale.
13. Verificând dacă obiectul excepției de neconstituționalitate intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin.(1) lit.a) din Constituția Republicii Moldova, dacă excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu, dacă prevederile contestate urmează a fi aplicate

la soluționarea cauzei și dacă nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate, în continuare, instanța menționează că până în prezent o hotărâre a Curții Constituționale privind examinarea constituționalității a textului „*plasare pe piață*” de la art.269 lit.b) din Codul contravențional, nu există.

14. Urmează să reținem faptul că, obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin.(1) lit.a) din Constituție, este o normă a unui act legislativ, respectiv, circumstanțele în speță denotă întrunirea cerinței pct.3 al paragrafului 82 din Hotărârea Curții Constituționale nr.2 din 09 februarie 2016, prin urmare demersul privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și verificarea constituționalității textului „*plasare pe piață*” de la art.269 lit.b) din Codul contravențional, urmează a fi admis.
15. Prin urmare, constatând că orice instanță de judecată este chemată să soluționeze un litigiu, în ipoteza unei îndoieli cu privire la constituționalitatea unei dispoziții, are atât puterea, cât și obligația să se adreseze Curții Constituționale, instanța admite sesizarea privind excepția de neconstituționalitate.
16. În conformitate cu prevederile pct.3 al paragrafului 82 din Hotărârea Curții Constituționale nr.2 din 09 februarie 2016, instanța,-

DISPUNE:

Se admite sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate depusă de avocatul Vera Ursu, a textului „*plasare pe piață*” de la art.269 lit.b) din Codul contravențional.

Se sesizează Curtea Constituțională cu privire la realizarea controlului constituționalității a textului „*plasare pe piață*” de la art.269 lit.b) din Codul contravențional.

Se expediază sesizarea avocatului Vera Ursu, a textului „*plasare pe piață*” de la art.269 lit.b) din Codul contravențional, prezenta încheiere.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Angela Catană